

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 27Sa/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6020200285
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Drahomíra Mikulajová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2023:6020200285.1

Rozhodnutie

Správny súd v Banskej Bystrici, v konaní pred sudkyňou JUDr. Drahomírou Mikulajovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. E. XXX, F., zastúpený opatrovníčkou: G. H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. E. K., XXX XX F., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností, so sídlom Špitálska č. 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/4741-VAC zo dňa 15.05.2020, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu **z a m i e t a**.
- II. Žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Administratívne konanie

1. Opatrovníčka žalobcu požiadala žiadosťou doručenou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec dňa 12.12.2019 v mene žalobcu (pozbaveného spôsobilosti na právne úkony rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 11 Nc 551/01-15 zo dňa 27.09.2001) o poskytnutie peňažného príspevku na osobnú asistenciu.

Prvostupňové administratívne rozhodnutie

2. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec (ďalej v texte „prvostupňový orgán verejnej správy“ alebo „úrad“) rozhodnutím č. LC1/OPPnKaPČ/SOC/2020/40000406-4 zo dňa 28.01.2020 nevyhovel žiadosti a peňažný príspevok na osobnú asistenciu žalobcovi nepriznal aplikujúc ustanovenia § 22 ods. 1 a § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“).

3. Úrad prvostupňové rozhodnutie odôvodnil tým, že v zmysle záverov Komplexného posudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec zo dňa 24.01.2020 vydaného podľa § 15 na účely § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., je miera funkčnej poruchy (ďalej aj „MFP“) nesvojprávneho A. B. 80% a považuje sa za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Sociálne dôsledky ŤZP mu neboli navrhnuté kompenzovať žiadnou formou kompenzácie. A. B. navštevuje od 01.09.2019 Praktickú školu na ul. L. M. XX N. F., ktorá poskytuje prípravu na jednoduché pracovné činnosti žiakov s mentálnym postihnutím a má žiakom poskytnúť možnosť fyzicky a psychicky dospieť tak, aby mohli čo najsamostatnejšie žiť v domácom prostredí alebo v chránenom bývaní. Podľa úradu v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. škola na účely tohto zákona je len materská škola, základná škola, základná škola s materskou školou, stredná škola, škola pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením a vysoká škola, a nie škola, ktorú navštevuje žalobca. Podľa

úradu nesvojprávny A. B. nespĺňa zákonom stanovené podmienky, peňažný príspevok na osobnú asistenciu nebol navrhnutý, a preto žiadosti nebolo vyhovené.

4. Prvostupňové rozhodnutie napadla odvolaním opatrovníčka, v ktorom namietala jeho vecnú nesprávnosť, záver, že žalobca nespĺňa zákonné podmienky na poskytnutie žiadaného peňažného príspevku na osobnú asistenciu. Žalobca navštevuje praktickú školu, ktorá pomáha jeho sociálnemu začleneniu a nezávislosti, čo je aj cieľom poskytnutia žiadaného príspevku. Žalobca je odkázaný na osobnú asistenciu za účelom prepravovania sa do a z praktickej školy z dôvodu zníženej orientačnej schopnosti. Poukázala na § 21 ods. 3 druhá veta zákona č. 447/2008 Z.z., v zmysle ktorého fyzickej osobe s ŤZP, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej sprevádzanie do školy, ak je škola mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb. Podľa opatrovníčky žalobcu sa školou v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. rozumie aj škola, ktorú navštevuje žalobca, pričom poukázala na ustanovenia § 95 ods. 1 písm. d) a § 99 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (ďalej len „školský zákon“), v zmysle ktorých sú zriadené praktické školy umožňujúce výchovu a vzdelávanie detí alebo žiakov so zdravotným znevýhodnením. Preto má žalobca nárok na poskytnutie žiadaného peňažného príspevku na sprevádzanie do školy, ktorú navštevuje v súlade s § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. aj vtedy, ak sa inak žiadateľovi poskytuje celoročná pobytová sociálna služba.

Druhostupňové administratívne rozhodnutie

5. O odvolaní žalobcu rozhodol žalovaný - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností (ďalej v texte aj len „druhostupňový orgán verejnej správy“ alebo „ústredie“) rozhodnutím zo dňa 15.05.2020 č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/4741-VAC tak, že odvolanie žalobcu zastúpeného opatrovníčkou zamietol a rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy potvrdil.

6. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že v odvolacom konaní bol vydaný nový Komplexný posudok dňa 05.05.2020 s určenou mierou funkčnej poruchy žalobcu 80% pre ochorenie zaradené do skupiny IV. ods. 3 písm. c) prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. Sociálne dôsledky ŤZP žalobcu ani v tomto posudku nebolo navrhnuté kompenzovať žiadnym peňažným príspevkom. Zdôraznil, že Komplexný posudok je podkladom pre vydanie rozhodnutia o peňažnom príspevku na kompenzáciu a pre ďalšie rozhodnutie ústredia je záväzný v zmysle § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. Za rozhodujúce ochorenie pre určenie MFP u žalobcu bola stanovená závažná porucha intelektu, hodnotená ako ťažká mentálna retardácia so sprievodnou inkontinenciou 3. stupňa. Z psychologického vyšetrenia vyplýva, že kontakt a spolupráca je nedostatočná, resp. spolupráca sa vôbec nerozbehne, nezapojí sa v podstate do žiadnej z ponúkaných činností, len sa usmieva, v prejavoch sú stále stereotypy, mentálne schopnosti spadajú do pásma hlbokoj duševnej zaostalosti, reč nie je rozvinutá, trvalá alalia. Na základe predložených odborných nálezov a šetrení v prostredí, v ktorom žalobca žije, bolo konštatované, že žalobca je odkázaný na trvalý dohľad. Umiestnený je v C. D. D. D., v súčasnej dobe býva v prevádzke tohto zariadenia v Lučenci, kde má poskytovanú celoročnú sociálnu službu pobytovou formou. Žalobca je pozbavený spôsobilosti na právne úkony a bola mu súdom ustanovená opatrovníčka, ktorá je vedúcou prevádzky C. D. D. D. v Lučenci. Žalobca je poberateľom invalidného dôchodku, denne navštevuje Praktickú školu v Lučenci, ktorá je mimo priestorov domova sociálnych služieb.

7. Žalovaný poukázal na ustanovenia § 14 ods. 3, § 20 ods. 1 a 2 zákona č. 447/2008 Z.z. a odcitoval časť odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 23.04.2018, sp. zn. 23Sa/84/2017, ktorý konštatoval, že „osobná asistenciac ako nástroj sociálnej pomoci je určený pre fyzické osoby s ŤZP, ktoré sú schopné samostatne si organizovať svoje aktivity a preberať za tieto aktivity zodpovednosť. Fyzická osoba s ŤZP prestala byť v pozícii opatrovaného a stáva sa aktívnym subjektom riešenia svojej životnej situácie. Pri osobnej asistencii sa od fyzickej osoby z ŤZP očakáva vysoká miera aktivity, angažovanosti, schopnosti plánovania a preberania zodpovednosti vo všetkých fázach jej realizácie. Osobná asistenciac je určená predovšetkým pre aktívnych ľudí, ktorí chcú a sú schopní preberať zodpovednosť za organizovanie toho, kto, kedy a akým spôsobom im bude zabezpečovať pomoc pri činnostiach, ktoré by vykonávali sami, keby nemali zdravotné postihnutie.“ Poukázal na rozhodovaciu prax súdov vyššej autority, zo záverov ktorých vyplýva, že úkony osobnej asistencie sú primárne úkonmi osobnej pomoci fyzickej osobe s ŤZP pri vykonávaní rozličných druhov činností ním samostatným tak, aby sa reálne mohla presadiť idea jeho vlastného rozhodovania a ovplyvňovania životných okolností. Žalobca ako

fyzická osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony pre duševné ochorenie má obmedzené možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít. Vzhľadom na jeho mentálne postihnutie ťažkého stupňa ide skôr o pasívne prijatie aktivít organizovaných zvonku. U žalobcu sa jedná o taký stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorý podmieňuje odkázanosť na opatrovanie. Sociálne dôsledky ŤZP žalobcu sú vhodne a adekvátne kompenzované sociálnymi službami poskytovanými v Domove sociálnych služieb s celoročným pobytom, v ktorom je umiestnený, a preto by osobná asistencia nespĺňala účel uvedený v ustanovení § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z

Žaloba, žalobné body a argumentácia žalobcu

8. V zákonom stanovenej lehote podal žalobca, v zastúpení opatrovníčkou správnu žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím orgánu verejnej správy ako aj postupu orgánu verejnej správy a zrušenia rozhodnutí žalovaného aj jemu predchádzajúceho prvostupňového rozhodnutia a vrátenia vecí orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie.

9. Žalobca namietal, prostredníctvom opatrovníčky, nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného i prvostupňového rozhodnutia z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, tvrdiac, že aplikáciou príslušnej právnej úpravy došlo k nezákonnému zásahu do práv žalobcu. Tvrdil, že je odkázaný na osobnú asistenciu za účelom prepravovania sa prostriedkami verejnej dopravy z dôvodu zníženej orientačnej schopnosti. Nesúhlasil s predpokladom, z ktorého vychádzali orgány pri rozhodovaní, že všetky osoby postihnuté takým zdravotným postihnutím, ktoré vedie k pozbaveniu ich spôsobilosti na právne úkony, nemajú nárok na príspevok na osobnú asistenciu, lebo ich postihnutie samotné je takého charakteru, že osobná asistencia nemôže ani dosiahnuť účel, aj keby priznaná bola. Takýto názor je podľa žalobcu v rozpore s § 20 ods. 2 veta druhá zákona č. 447/2008 Z.z., podľa ktorého osobnú asistenciu nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia. Poukázal na článok 19 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, z ktorého vyplýva povinnosť štátu zabezpečiť osobnú asistenciu na základe potrieb žiadateľa, a to objektívnym, a nie diskriminačným spôsobom, nie metódou zameranou na posudzovanie miery postihnutia žiadateľa.

10. Žalobca namietal, že rozhodujúcim dôvodom nepriznania peňažného príspevku na osobnú asistenciu bolo vyslovenie záveru, že príspevok nemožno priznať, nakoľko žalobca nenavštevuje školu v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. s poukazom na § 21 ods. 3 veta druhá zákona č. 447/2008 Z.z. Tento názor prvostupňového orgánu bol predmetom podstatnej časti odvolania žalobcu, v ktorom argumentoval, že školou sa na účely citovaného zákona rozumie okrem iného aj škola pre deti so zdravotným znevýhodnením a žiakov so zdravotným znevýhodnením, pričom definícia takejto školy je presnejšie obsiahnutá v školskom zákone. Namietal, že z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného vyplýva, že žalovaný sa nevysporiadal s odvolacou námietkou žalobcu, neposudzoval ju. V tejto súvislosti žalobca namietal, nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, keď požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia a vysporiadania sa so všetkými podstatnými argumentáciami, ktoré je súčasťou práva na spravodlivý proces chránený článkom 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach, ako aj článkom 46 a nasl. Ústavy SR. Takáto požiadavka vyplýva aj zo Správneho poriadku, podľa ktorého orgány verejnej správy musia v odôvodnení rozhodnutia uviesť ako sa daný orgán vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania. Nevysporiadanie sa s argumentáciou žalobcu uvedenou v odvolaní považoval žalobca za podstatné porušenie ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo priamo za následok nezákonné rozhodnutie.

Vyjadrenie žalovaného

11. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe trval na zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia a žalobu ako nedôvodnú navrhol zamietnuť. Zopakoval argumentáciu uvedenú v odôvodnení žalobou napadnutého rozhodnutia. Konštatoval, že u žalobcu by osobná asistencia nespĺňala účel uvedený v § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z., a preto peňažný príspevok na osobnú asistenciu v Komplexnom posudku žalovaného nebol navrhnutý, v dôsledku čoho bolo prvostupňové rozhodnutie potvrdené.

12. K žalobnej námietke, že bolo preukázané, že žalobca je odkázaný na osobnú asistenciu za účelom prepravovania sa prostriedkami verejnej hromadnej prepravy žalovaný uviedol, že žalobca je odkázaný na sprievodcu a potreba pomoci inej osoby pri zabezpečení orientácie v spoločenskom prostredí nie je sporná, čo vyplýva aj z Komplexného posudku žalovaného. Avšak nie je možné stotožňovať odkázanosť na sprievodcu s odkázanosťou na osobnú asistenciu. Žalovaný konštatoval, že Dohovor má prednosť pred zákonmi, avšak upravuje práva osôb so zdravotným postihnutím všeobecne, pričom konkretizáciu práv osôb so zdravotným postihnutím upravujú zákony, v danom prípade zákon č. 447/2008 Z.z., ustanovenia ktorého neodporujú uvedenému dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

13. K námietke žalobcu, že v prvostupňovom rozhodnutí bol predpokladom pre nepriznanie peňažného príspevku vyslovený záver, že príspevok nemožno priznať, nakoľko žalobca nenavštevuje školu v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 447/2002 Z.z., pričom v odvolaní poukázal na argumentáciu, že podmienka navštevovania školy v súlade so zákonom bola splnená, čo žalovaný nezohľadnil a nevysporiadal sa s touto odvolacou námietkou žalobcu, žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že Komplexný posudok prvostupňového orgánu verejnej správy stratil platnosť právoplatnosťou rozhodnutia žalovaného zo dňa 15.05.2002, pričom v Komplexnom posudku žalovaného, ani v rozhodnutí žalovaného, nebolo spochybnené, že žalobca navštevuje G. A. N. F., avšak peňažný príspevok na osobnú asistenciu nebol navrhnutý z iných dôvodov. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí nahradil dôvod nepriznania peňažného príspevku na osobnú asistenciu inými zákonnými dôvodmi, a preto nepovažoval za hospodárne vyjadrovať sa k dôvodom uvedeným v prvostupňovom rozhodnutí. Podľa žalovaného peňažný príspevok na osobnú asistenciu nemožno priznať, nakoľko by tento nespĺnil účel uvedený v § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z. Príslušné orgány musia vyhodnotiť schopnosti posudzovanej osoby, aby mohol byť dosiahnutý účel osobnej asistencie, pretože táto skutočnosť je podmienkou odkázanosti na osobnú asistenciu podľa § 14 ods. 3 citovaného zákona. U žalobcu absentuje schopnosť samostatne si organizovať svoje aktivity a preberať za tieto aktivity zodpovednosť. Podľa žalovaného rozhodnutie orgánu verejnej správy nemožno považovať za nezákonné len z dôvodu, že žiadosť žalobcu nebola vybavená kladne a žalobca sa s ním nestotožnil. Peňažné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ŤZP sú svojim charakterom dávky fakultatívne, a teda nárok na ne nevzniká automaticky pri splnení podmienok. Ich priznanie alebo nepriznanie je vždy výsledkom správnej úvahy orgánu verejnej správy, ktorý má kompetenciu o žiadosti rozhodnúť na základe objektívneho posúdenia všetkých rozhodujúcich skutočností a túto zásadu žalovaný neporušil.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov súdom

14. Krajský súd v Banskej Bystrici ako správny súd vecne a miestne príslušný o správnej žalobe rozhodol verejným vyhlásením rozsudku dňa 20.04.2021 postupom podľa § 107 ods. 2 v spojení s § 137 ods. 3 SSP, ktorým rozhodnutie ústredia, ako aj jemu predchádzajúce rozhodnutie úradu napadnuté žalobou zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie.

15. Najvyšší správny súd SR konajúc na základe kasačnej sťažnosti sťažovateľa – žalovaného rozsudkom sp. zn. 6Ssk/33/2021 zo dňa 20.04.2023 zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 27Sa/8/2020-48 zo dňa 20.04.2021 v spojení s opravným uznesením č.k. 27Sa/8/2020-75 zo dňa 12.01.2023 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku kasačného súdu vyplýva, že sa nestotožnil so záverom krajského súdu o nepreskúmateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy na oboch stupňoch, keď podľa krajského súdu z rozhodnutí nevyplývala správna úvaha, na základe ktorej prvostupňový orgán prijal svoj záver a tento nedostatok neodstránil ani žalovaný. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že dôvod, pre ktorý krajský súd vyhovel správnej žalobe a spočívajúci v nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím nebol daný, resp. nedosiahol takú intenzitu, ktorá by odôvodňovala zrušenie správnych rozhodnutí z tohto dôvodu, čo odôvodnil v bode 36 rozsudku. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného spĺňa požiadavky kladené na preskúmateľnosť rozhodnutí, keďže sú z neho zrejmé dôvody, na základe ktorých zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie. Pokiaľ žalovaný vzhľadom na iný dôvod pre zamietnutie odvolania a potvrdenie prvostupňového správneho rozhodnutia, nemožno mu vyčítať postup ak odôvodnil, prečo nie je daný nárok na uplatnený príspevok a ak sa už nevysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu, keďže možnosť poskytnúť peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z. je podmienená odkázanosťou na osobnú asistenciu podľa § 14 ods. 3 tohto zákona, čo žalovaný v odôvodnení rozhodnutia bližšie rozviedol. Odvolací orgán preskúmava napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnuté, doterajšie konanie doplní,

prípadne zistené vady odstráni s tým, že ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí (§ 59 ods. 2 Správneho poriadku). Z uvedeného je zrejmé, že pre odvolacie konanie je typický apelačný (úplný) princíp, ktorý umožňuje, že orgán, ktorý rozhoduje o odvolaní, môže sám napraviť rozhodnutie a sám môže rozhodnúť vo veci samej. Z uvedeného vyvodil, že odvolací orgán nie je viazaný rozsahom ani dôvodmi odvolania a posudzuje, či je dané rozhodnutie i vecne správne a účelné (bod 37). Najvyšší správny súd v zhode s názorom žalovaného konštatoval v bode 38 rozsudku, že „komplexný posudok je kľúčovým podkladom na rozhodnutie (§ 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.), vydáva ho ten istý správny orgán, ktorý vydáva aj rozhodnutie, komplexný posudok musí obsahovať odôvodnenie (§ 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.) a rozhodnutie nemôže byť odôvodnené odlišným spôsobom, ako komplexný posudok z dôvodov zachovania logiky vzájomných súvislostí zisteného stavu veci.“

16. Kasačný súd uložil krajskému súdu v ďalšom konaní vec opätovne prejednať a rozhodnúť, pričom v konaní sa riadne vysporiadať s právnou otázkou splnenia podmienky pre priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu aj s dôrazom na žalovaným prezentovaný účel osobnej asistencie plynúci z § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z.

17. Správny súd v Banskej Bystrici, na ktorý s účinnosťou od 01. 06. 2023 prešla pôsobnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Trenčíne vo veciach správneho súdnictva podľa zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a ktorý vec vedie pod novou spisovou značkou BB-27Sa/12/2023, preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale v celom rozsahu (§ 134 SSP), zároveň v intenciách záverov Najvyššieho správneho súdu SR a dospel k záveru, že správna žaloba nie je dôvodná, preto ju zamietol podľa § 190 SSP. Správny súd vec prejednal v súlade s ustanovením § 107 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) bez nariadenia pojednávania, pretože jeho nariadenie si nevyžiadal žiadny dôvod podľa § 107 ods. 1 SSP. Pred tým, ako súd určil termín verejného vyhlásenia rozsudku, umožnil účastníkom konania navrhnúť pojednávanie, ako aj navrhnúť alebo označiť dôkazy, ktoré by mal súd na pojednávaní vykonať. Opatrovníčka žalobcu písomne oznámila súdu, že vo veci nenavrhuje doplniť dokazovanie. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli a webovej stránke tunajšieho súdu dňa 21. 07. 2023. Rozsudok bol verejne vyhlásený vyvesením jeho skráteného znenia na úradnej tabuli tunajšieho súdu dňa 27. 07. 2023 (§ 137 ods. 3 SSP).

18. Predmetom súdneho prieskumu bolo žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2020/4741-VAC zo dňa 15. 05. 2020 spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec č. LC1/OPPnKaPČ/SOC/2020/40000406-4 zo dňa 28. 01. 2020, ktorým žalovaný postupom podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým úrad rozhodol tak, že podľa § 22 ods. 1, § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. nevyhovel žiadosti žalobcu a nepriznal mu peňažný príspevok na osobnú asistenciu.

19. Podľa § 14 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z.; fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na osobnú asistenciu, ak je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach uvedených v prílohe číslo 4 a osobnou asistenciou sa dosiahne účel ustanovený v § 20 ods. 2.

20. Podľa § 20 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z.; osobná asistencia je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím pri činnostiach uvedených v prílohe číslo 4. Osobnú asistenciu vykonáva osobný asistent.

21. Podľa § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z.; účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít. Osobnú asistenciu nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia.

22. Podľa § 21 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z.; do rozsahu hodín osobnej asistencie sa nezapočítavajú hodiny osobnej asistencie, počas ktorých sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje ambulantná forma sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb alebo týždenná pobytová sociálna

služba. Fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, možno poskytnúť osobnú asistenciu na jej sprevádzanie do školy, ak škola je mimo priestorov zariadenia sociálnych služieb.

23. Podľa § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.; podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok.

24. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z.; na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podmienky priznania peňažného príspevku na osobnú asistenciu upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. Z judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že sa jedná o fakultatívnu dávku, ktorú orgán verejnej správy môže, ale nie je povinný priznať, t. j. nie je na ňu právny nárok. Správny súd pri preskúmaní rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy vo veci žiadosti o priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu posudzuje len to, či správna úvaha orgánu verejnej správy nevybočila z medzí zákona. Samotná správna úvaha (správne uváženie) musí vychádzať zo zistenia skutočného stavu vecí, čo v preskúmanom prípade znamená zadovážiť dostatočných podkladov pre posúdenie zdravotného postihnutia a odkázanosti žalobcu na požadovanú kompenzáciu z hľadiska splnenia zákonom stanovených kritérií na jej priznanie.

26. Relevantným pri posudzovaní zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného je záväzný podklad rozhodnutia v zmysle § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., ktorým je komplexný posudok vydaný podľa § 15 zákona č. 447/2008 Z.z. Podľa § 15 ods. 7 citovaného zákona komplexný posudok stráca platnosť, ak sa vypracoval nový komplexný posudok alebo nový lekárske posudok ako podklad na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť; príslušný orgán uvedie túto skutočnosť v novom komplexnom posudku alebo v novom lekárskom posudku. V dôsledku nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia žalovaného z 15. 05. 2020 stratil platnosť komplexný posudok prvostupňového správneho orgánu.

27. Z komplexného posudku žalovaného č. UPS/US5/SSVODPPKPC1/2020/5266-PD Zo dňa 5. 5. 2020, ktorý bol podkladom žalobou napadnutého rozhodnutia vyplýva miera funkčnej poruchy žalobcu 80 % pre ochorenie zaradené do skupiny IV. ods. 3 písm. c) prílohy číslo 3 zákona č. 447/2008 Z. z., a preto sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Sociálne dôsledky vyplývajúce z ťažkého zdravotného postihnutia žalobcu uvedené v posudku v oblasti mobility a orientácie, v oblasti komunikácie, v oblasti zvýšených výdavkov nebolo navrhnuté riešiť peňažným príspevkom na osobnú asistenciu. Z odôvodnenia predmetného komplexného posudku vyplýva, že podkladom pre jeho vypracovanie bol lekárske posudok zo dňa 24. 04. 2020 a posudkový záver z 27. 04. 2020. Komplexný posudok obsahuje konštatovanie, že vzhľadom na mentálne postihnutie žalobcu ťažkého stupňa ide u neho skôr o pasívne prijatie aktivít organizovaných zvonku, pričom ako fyzická osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony má obmedzené možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.

28. Na základe vykonanej lekárskej posudkovej činnosti žalovaný dospel k záveru, že u žalobcu sa jedná o taký stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorý podmieňuje odkázanosť na opatrovanie, pričom vzhľadom k ťažkému zdravotnému postihnutiu sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žalobcu vhodne a adekvátne kompenzované sociálnymi službami poskytovanými v domove sociálnych služieb s celoročným pobytom, v dôsledku čoho by osobná asistenciu nespĺňala u žalobcu účel uvedený v § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z. a preto sa peňažný príspevok na osobnú asistenciu nenavrhol. Žalovaný pritom vychádzal zo záverov komplexného posudku žalovaného. Správnosť postupu žalovaného, ktorý do odôvodnenia svojho rozhodnutia inkorporoval závery plynúce z komplexného posudku, konštatoval Najvyšší správny súd SR v zrušujúcom rozsudku sp. zn. 6Ssk/33/2021 zo dňa 20. 04. 2023 (bod 38). Žalobca v konaní nepredložil dôkazy, podľa ktorého by uvedený posudok žalovaného nezodpovedal obsahu spisov, alebo zásadám logického myslenia. Posúdenie úvahy správneho orgánu, o splnení účelu na ktorý sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu je preto vo výlučnej pôsobnosti správneho orgánu a súdu do tejto voľnej úvahy zasahovať neprináleží, ledaže by zistil rozpor úvahy s obsahom spisov alebo to, že sa úvaha prieči zásadám logického myslenia, čo však v danej veci nezistil.

29. Žalobca v žalobe namietal nesprávne právne posúdenie veci, tvrdiac, že aplikáciou príslušnej právnej úpravy došlo k nezákonnému zásahu do jeho práv. Namietal nesprávnosť záveru žalovaného, že v jeho prípade osobná asistencia nemôže dosiahnuť účel, aj keby bola priznaná. Záver o nepriznaní žiadanej príspevku označil za rozporný s § 20 ods. 2 veta druhá zákona č. 447/2008 Z. z., keďže osobnú asistenciu nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia.

30. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak orgán verejnej správy nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Preskúmaním veci mal správny súd preukázať, že zistený skutkový stav bol v dostatočnom rozsahu, ktorý umožňoval právne posúdenie veci. Vyvodenie právneho záveru sa opiera o ustanovenie § 14 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., ktoré upravuje podmienky, za ktorých je fyzická osoba odkázaná na osobnú asistenciu. Jednou zo zákonných podmienok, okrem odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach uvedených v prílohe číslo 4 je aj skutočnosť, že osobnou asistenciou sa dosiahne účel ustanovený v § 20 ods. 2. Týmto účelom je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít. Záver žalovaného o nenaplnení potrebného účelu vyplýva z odborných zistení konštatovaných v komplexnom posudku, ktorý je záväzným podkladom rozhodnutia žalovaného. Aj keď posudok sám o sebe nemôže byť predmetom súdneho prieskumu, jeho vecná správnosť podlieha prieskumu v rámci konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, ktorého bol podkladom. Komplexný posudok vychádza z lekárskeho posudku zo dňa 24. 04. 2020 a z posudkového záveru z 27. 04. 2020, pričom o zisteniach vyplývajúcich z uvedených podkladov, správny súd nemá dôvod pochybovať. Ak je v komplexnom posudku konštatované, že vzhľadom na mentálne postihnutie žalobcu ťažkého stupňa ide u neho skôr o pasívne prijatie aktivít organizovaných zvonku, pričom ako fyzická osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony má žalobca obmedzené možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít, potom na takto zistený skutkový stav žalovaný správne aplikoval ustanovenie § 14 ods. 3 v spojení s § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z., ak dospel k záveru, že u žalobcu nie je naplnený predpokladaný účel osobnej asistencie, čo vylučuje možnosť priznania príspevku na osobnú asistenciu, pretože pre jeho priznanie sa predpokladá odkázanosť žiadateľa na tento príspevok a podmienkou odkázanosti je okrem iného aj to, že osobnou asistenciou sa dosiahne účel ustanovený v § 20 ods. 2.

31. Záver žalovaného vyplývajúci zo záverov komplexného posudku, v zmysle ktorého nebolo navrhnuté sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žalobcu kompenzovať žiadaným príspevkom na osobnú asistenciu, zodpovedá zistenému skutkovému stavu a neodporuje aplikovanej právnej úprave, vrátane Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím. Správny súd má za to, že žalovaný pri rozhodovaní Dohovor zohľadnil a dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo rozhodnutia vydané v oboch stupňoch nie sú rozporné s predmetným Dohovorom. Správny orgán postupujúci podľa článku 2 ods. 2 Ústavy SR mohol na daný prípad aplikovať len príslušný zákon, ktorým je zákon č. 447/2008 Z. z. a právne predpisy, na použitie ktorých odkazuje tento zákon. Správny súd poukazuje na závery vyplývajúce z uznesenia Ústavného súdu SR z 11.11.2015 sp. zn. II. ÚS 737/2015, ktorým odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie článku 19 Dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu v obdobnej veci – nevyhovenie žiadosti o príspevok na osobnú asistenciu pre nenaplnenie jej účelu - ako zjavne neopodstatnenú, pretože právne normy Dohovoru neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne práva sťažovateľky, ale sú pozitívnymi záväzkami štátu, resp. zásadami, ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú povinné tieto zásady zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

32. Nebolo sporné, že u žalobcu sa jedná o taký stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorý podmieňuje odkázanosť na opatrovanie, pričom proti záveru žalovaného, že sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia žalobcu sú vhodne a adekvátne kompenzované sociálnymi službami poskytovanými v Domove sociálnych služieb s celoročným pobytom, v ktorom je umiestnený, nemožno nič namietat'. Spôsob a rozsah navrhutej kompenzácie je plne v kompetencii vyhotoviteľa komplexného posudku, ktorého podkladom je lekársky posudok, ktorý okrem určenia miery funkčnej poruchy,

vyjadrenia, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, obsahuje aj závery k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14 (§ 11 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z. z.).

33. To, že ustanovenie § 20 ods. 2 druhá veta zákona č. 447/2008 Z. z. upravuje, že osobnú asistenciu nie je možné podmieňovať druhom zdravotného postihnutia, stupňom zdravotného postihnutia alebo závažnosťou zdravotného postihnutia neumožňuje neprihliadať na naplnenie účelu osobnej asistencie ako podmienky pre odkázanosť na osobnú asistenciu podľa § 14 ods. 3 citovaného zákona. Primárne musí byť naplnený účel v zmysle jeho definície uvedenej v § 20 ods. 2 prvá veta cit. zákona, a ak tomu tak nie je, nie je na mieste priznať príspevok na osobnú asistenciu pre absenciu odkázanosti naň. V takom prípade je irelevantné zaoberať sa druhom, stupňom, či závažnosťou zdravotného postihnutia, z hľadiska, či nedochádza skrz ne k podmieňovaniu osobnej asistencie. Správny súd opakovane pripomína, že posúdenie úvahy správneho orgánu, o splnení účelu na ktorý sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu je vo výlučnej pôsobnosti správneho orgánu a súd do tejto voľnej úvahy zasahovať nemôže, lebo uvedená správna úvaha zodpovedá obsahu spisov a neprieči sa zásadám logického myslenia.

34. Pokiaľ žalobca v žalobe namietal, že žalovaný sa nevysporiadal s podstatnou časťou jeho odvolania, keď brojil proti záveru prvostupňového orgánu, že príspevok na osobnú asistenciu nemožno priznať, nakoľko žalobca nenavštevuje školu v zmysle § 41 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. s poukazom na § 21 ods. 3 druhá veta zákona č. 447/2008 Z. z., správny súd aj v tomto prípade poukazuje na záver kasačného súdu (bod 37), z ktorého vyplýva správnosť postupu žalovaného, ktorý ak zistil iný zákonný dôvod pre nepriznanie príspevku, predmetnou odvolacou námietkou sa už nezaoberal, resp. odôvodnil nepriznanie peňažného príspevku inými dôvodmi v súlade s (úplným) apelačným princípom, a to nemožnosťou naplnenia účelu predpokladaného zákonom pre priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu v § 20 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z.

35. Správna žaloba žalobcu je správnu žalobou fyzickej osoby v sociálnych veciach. Správny súd pri tomto type správnej žaloby nie je viazaný len rozsahom a dôvodmi správnej žaloby v zmysle § 134 a § 203 ods. 2 SSP. Správny súd nad rozsah žalobných námietok nezistil také dôvody, pre ktoré by bolo potrebné správnu žalobou napadnuté rozhodnutia orgánov verejnej správy oboch stupňov zrušiť.

36. Z dôvodov vyššie uvedených, viazaný právnym názorom Najvyššieho správneho súdu SR v jeho zrušujúcom rozsudku (§ 469 SSP), správny súd dospel k záveru, že správna žaloba je nedôvodná, preto ju podľa § 190 SSP v spojení s § 199 ods. 3 SSP zamietol.

37. Žalobcovi, ktorý v konaní nebol úspešný, správny súd náhradu trov konania nepriznal podľa § 167 ods. 1 SSP a contrario.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),

d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).